

ವೀರಗಾಸೆ

ರಾಜಶೇಖರ ಹನುಮಲಿ

ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ

ನವಸಾಕ್ಷರ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲೆ

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ

ಕುಲಪತಿಗಳು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಶ್ರೀ ಲಾಕೋಸ್ ವಲ್ಲತರೈ ಐ. ಎ. ಎಸ್.

ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಲೋಕಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ

ಉನ್ನತ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರು

ಶ್ರೀಯುತರಾದ

ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕ

ಎಚ್. ನರಸಿಂಹಯ್ಯ

ಜಿ. ನಾರಾಯಣ

ಎಲ್. ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್

ಶಾಂತರಸ

ಕೆ. ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ

ಗೊ. ರು. ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ

ಪಿ. ಎಸ್. ಶಂಕರ್

ಶಿವಶಂಕರ ಹಿರೇಮಠ

ಆರ್. ಎಸ್. ರಾಜಾರಾಮ್

ಶ್ರೀಮತಿ ಎಲ್. ಜಿ. ಸುಮಿತ್ರ

ಸಂಪಾದಕ ಸಮಿತಿ

ಶ್ರೀಯುತರಾದ

ಎಸ್. ಜಿ. ನಾಗಲೋಟಿಮಠ

ಕೆ. ವಿ. ನಾರಾಯಣ

ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ

ಕರೀಗೌಡ ಬೀಚನಹಳ್ಳಿ

ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ

ಸಿ. ಆರ್. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್

ಬಿ. ಎ. ಶ್ರೀಧರ

ಲಿಂಗದೇವರು ಹಳೆಮನೆ

ಭ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ

ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರರಾವ್

ಭಕ್ತಪ್ರಿಯ

ಎಂ. ಪಿ. ಪರಮಶೇಖರಯ್ಯ

ಶ್ರೀಮತಿ ಉಷಾ ರಾಂಕುಮಾರ್

ಲೋಕಶಿಕ್ಷಣ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ
ನವಸಾಕ್ಷರ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲೆ - ೯

ವೀರಗಾಪೆ

ರಾಜಶೇಖರ ಹನುಮಲಿ

ಪ್ರಸಾರಂಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಹಂಪಿ ಜಿಲ್ಲಾ ೨೦೦

VEERAGASAY : By Rajashekara Hanumali, Published by the Director of Prasaranga,
Kannada University, Hampi - 583 211, Karnataka.
First Impression 1994 Pp. ii + 26 Rs. 8-00

© Kannada University 1994

ಸಂಯೋಜನಾಧಿಕಾರಿ
ಎಚ್. ಎಸ್. ಶ್ರೀಮತಿ
ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ವಿಭಾಗ

ಪ್ರಕಾಶಕರು
ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಪ್ರಸಾರಾಂಗ
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
ಹಂಪಿ - ೫೮೩ ೨೧೧

ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ
ಕೆ. ಮಕಾಳಿ

ಬೆಲೆ : ರೂ. ೮-೦೦

ಮುದ್ರಕರು
ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮುದ್ರಣಾಲಯ
ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೧೮
ದೂರವಾಣಿ : ೬೬೧೩೧೨೩

ವೀರಗಾಸೆ

ಹಳ್ಳಿಯ ಬದುಕು

ನಮ್ಮ ದೇಶ ಹಳ್ಳಿಗಳ ನಾಡು. ಬೇಸಾಯ ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಮುಖ್ಯ ಕಸುಬು. ಬೇಸಾಯದ ಜೊತೆಗೆ ಇತರ ಕಸುಬಿನವರೂ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ.

ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ರೈತನೇ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಅವನ ಸುತ್ತಲೂ ಇತರ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಮರಗೆಲಸ ಮಾಡುವ ಬಡಗಿ, ಕಬ್ಬಿಣದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಕಮ್ಮಾರ, ತೊಗಲಿನ ಉಪಕರಣ ಮಾಡುವ ಚಮ್ಮಾರರು ಒಂದೆಡೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗ, ಕುಂಬಾರ, ಅಗಸ, ಪೂಜಾರಿ, ಚಲವಾದಿ, ಬರುತ್ತಾರೆ. ಬೇಸಾಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು ರೈತನ ಬಲಗೈ ಇದ್ದಂತೆ. ಇತರ ಕಸುಬಿನವರು ಇಡೀ ಊರಿನವರ ಅವಶ್ಯಕ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವರು. ಇವರೆಲ್ಲ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವರು. ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಆಚಾರ ವಿಚಾರದವರು. ತಮ್ಮ ಬದುಕಿಗೆ ಆಧಾರವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಸಹಜೀವನ

ರೈತನಿಗೆ ಇತರ ಕಸುಬಿನವರ ಸಹಕಾರ ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಉಪಕಸುಬಿನವರು ತಯಾರಿಸುವ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ರೈತ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಫಲವಾಗಿ 'ಆಯ'ವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಬೆಳೆದ ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಆಯ. ಇವರು ಕೇವಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ತಮ್ಮ ಸಂತೋಷದ ಗಳಿಗೆಗಳನ್ನೂ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ದುಃಖದ ಗಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬರ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಉಳಿದವರೂ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹಬ್ಬ, ಜಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಇಡೀ ಊರು ಒಂದೇ ಭಾವದಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಾಡು ಕುಣಿತ

ಹೀಗೆ ಹಾಡು, ಕುಣಿತ, ವಾದ್ಯಗಳು ಜನಪದದಲ್ಲಿ ರೂಢಿ ನಿಂತವು. ಇಡೀ ಹಳ್ಳಿಗರು ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಕುಣಿತ, ಹಾಡುಗಳಿಗೆ ರೂಪ ಕೊಟ್ಟರು. ತಾವು ಹಾಡುವ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಇತರೆಯವರಿಗೆ ಕಲಿಸಿದರು. ಕುಣಿದವರ ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಉಳಿದವರೂ ಹೆಜ್ಜೆ ಸೇರಿಸಿದರು. ಕಿವಿಯಿಂದ ಕಿವಿಗೆ ಹಾಡು ಸಾಗಿದವು. ಕಾಲಿನಿಂದ ಕಾಲಿಗೆ ಕುಣಿತದ ಲಯ ಸೇರಿದವು. ಉತ್ಸಾಹದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಹಾಡಿ ಕುಣಿದರು. ಹೀಗೆ ಹಾಡು, ಕುಣಿತಗಳು ಹೊಸ ಹೊಸ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದವು. ಹಳ್ಳಿಗರು ಕುಣಿದ ಕುಣಿತಗಳೇ ಕಲೆಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿವೆ. ಈ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ, ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನವರ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಕಲೆಗಳನ್ನೇ ಇಂದು ನಾವು ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.

ಹಳ್ಳಿಯ ಕಲೆಗಳು

ಗ್ರಾಮಗಳ ಕಲೆಗಳು ಹುಟ್ಟಲು ಇನ್ನೂ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ ಕಲೆಗಳೂ ಇವೆ. ಕೇವಲ ಋಷಿಗಾಗಿ, ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ ಇರುವ ಕಲೆಗಳಿವೆ. ದೇವರ ಬಗೆಗಿನ ನಂಬುಗೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು ಕೆಲವು. ಸುಗ್ಗಿ, ಮದುವೆಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನರಂಜನ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಹಬ್ಬ, ತೇರು, ಜಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಹಾಡುವ, ಕುಣಿಯುವ ಕಲೆಗಳು ಕೆಲವಿವೆ. ಬರೀ ಹಾಡನ್ನೇ ಹಾಡಿ ತೋರುವ ಕಲೆಗಳೂ ಇವೆ.

ಈ ಕಲೆಗಳು ಯಾರೊಬ್ಬರ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲ. ಇಡೀ ಜನಸಮೂಹದ ಜೀವನದ ಕೊಡುಗೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಒಂದೊಂದು ಜಾತಿಗೇ ಮೀಸಲಾದ ಕಲೆಗಳೂ ಇವೆ. ಆಯಾ ಜಾತಿಗೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇವರುಗಳಿವೆ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಚರಣೆಗಳಿವೆ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಊಟ, ವೇಷ, ಆಚಾರ - ವಿಚಾರಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕಲೆಗಳೂ ಸಹ.

ಜನಪದ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಕಲೆಗಳಿವೆ.

ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ-

೧. ದೇವರ ಆರಾಧನೆಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಬಂದ ಕಲೆಗಳು
೨. ಬೇಸರ ಕಳೆಯಲು ಆಚರಿಸುವ ಕಲೆಗಳು.
೩. ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ತೋರಿಸುವ ಕಲೆಗಳು
೪. ಹಾಡುಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಹಾಡುವ ಕಲೆಗಳು
೫. ಕುಣಿತ, ಅಭಿನಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ತೋರಿಸುವ ಕಲೆಗಳು
೬. ಹೊಟ್ಟೆ ಪಾಡಿಗಾಗಿ ಕಲೆಯನ್ನೇ ಕಸುಬಾಗಿ ತೋರಿಸುವ ಕಲೆಗಳು.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಲೆಗಳು ದೇವರ ಆರಾಧನೆಯ ಜೊತೆಗೇ ಬಂದವು. ದೇವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವಾಗ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಳಸುವವು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ದೇವರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳುವಂಥವು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಬದುಕಿನ ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಿಯೆ. ಗ್ರಾಮ ದೇವತೆಗಳು ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವವರು ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ.

ವೀರಶೈವ ಕಲೆಗಳು

ವೀರಶೈವರು, ಕುರುಬರು, ಗೊಲ್ಲರು ತಮ್ಮದೇ ಕಲೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಕೊಂಡರು. ನಾವೀಗ ನೋಡಲಿರುವುದು ವೀರಶೈವರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆ ಇರುವ ವೀರಗಾಸೆಯನ್ನು. ವೀರಶೈವರಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಕಲೆಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಜನೆ, ವೀರಗಾಸೆ, ಪುರವಂತಿಕೆ ಕಲೆಗಳು. ಕಾಸೆ ಕುಣಿತ, ನಂದೀಧ್ವಜ ಕುಣಿತ, ಬೀಸುಕಂಸಾಳೆ ಕುಣಿತಗಳೂ ಇವೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ದೇವರ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕಲೆಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು. ಶಿವನ ಭಕ್ತರು ಇವರು. ಶಿವಶರಣರ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಈ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಆಗಿ ಹೋದ ಪುರಾತನರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಜನರಿಗೂ ಆ ಕಥೆ ಪ್ರಚಾರವಾಗಲಿ ಎಂಬುದು ಇವುಗಳ ಉದ್ದೇಶ. ಬದುಕಿನ ಜೊತೆಗೆ ದೇವರ ಆರಾಧನೆ ಮುಖ್ಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಇವರಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಪೂಜೆಯ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಕೆ ಉಂಟು. ಆಗಲೆಲ್ಲ ಕಲೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ.

‘ವೀರಗಾಸೆ’

ಇವರ ಮುಖ್ಯ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಆಚರಣೆ ಇದೆ. ಇದು ವಾದ್ಯದೊಂದಿಗೆ ನಡೆವ ಧಾರ್ಮಿಕ ನೃತ್ಯ. ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಧಾರವಾಡ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು.

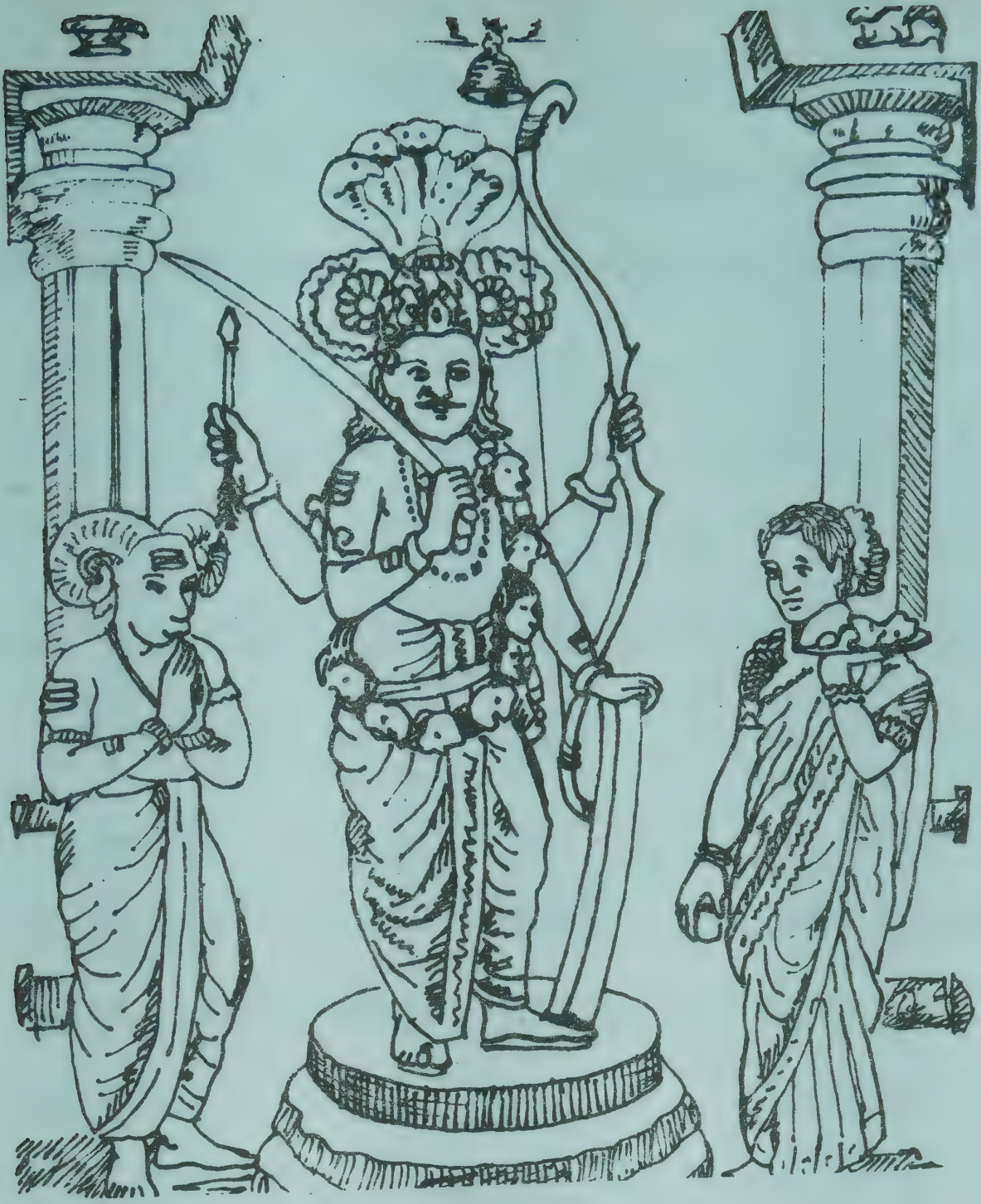
ವೀರಗಾಸೆಯ ಭಿನ್ನ ರೂಪಗಳು

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕಲೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಗಾಸೆ ಎಂದು ಹೆಸರಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪುರವಂತಿಕೆ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ವೀರಗಾಸೆ, ವೀರಭದ್ರನ ಕುಣಿತ, ಲಿಂಗದ ವೀರರ ಕಣಿತ, ಕಾಸೆಕುಣಿತ-ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ, ಉಡುಪುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದೆ. ಬಳಸುವ ವಾದ್ಯಗಳು, ಕುಣಿಯುವ ರೀತಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ.

ಕೆಂಡದ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡುವಾಗ, ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ, ವೀರಭದ್ರನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಬರೀ ಕಲೆಯಲ್ಲ. ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಮಾಡುವ ದೇವರ ಕಾರ್ಯ.

ಊರಿನ ಭಕ್ತರೊಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರನ 'ಹಲಗೆ' ಇರುತ್ತದೆ. ಹಲಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗ ಹಿಡಿದ ವೀರಭದ್ರ ನಿಂತಿರುವ ಉಬ್ಬು ಚಿತ್ರ ಇದೆ. ಅದರ ಬಲದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನ ಚಿತ್ರ. ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಆಡಿನ ತಲೆ, ಮನುಷ್ಯ ದೇಹ ಇದೆ. ವೀರಭದ್ರನ ಎತ್ತರದ ಅರ್ಧದವರೆಗೆ ಇದು ಇದೆ. ಈ ದಕ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮ ಶಿವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟ ಮಾವ: ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯ ಅಪ್ಪ. ವೀರಭದ್ರನ ಬಲದಲ್ಲಿ ಕೈಮುಗಿಯುತ್ತಿರುವ ಹೆಂಗಸಿನ ಚಿತ್ರ ಇದೆ. ಇವಳು ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನ ಹೆಂಡತಿ. ಇವಳ ಹೆಸರು ಪ್ರಸೂತಿ ದೇವಿ. ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯ ತಾಯಿ. ಶಿವನಿಗೆ ಅತ್ತೆಯಾಗಬೇಕು.

ವೀರಭದ್ರ ಬಲದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ. ಎಡದ ಕೈಲಿ ಮನುಷ್ಯನ ಕತ್ತರಿಸಿದ ರುಂಡ ಇದೆ. ಈ ರುಂಡ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನದ್ದು ಎನ್ನುವ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ವೀರಭದ್ರನ ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ತಲೆಗಳ ಮಾಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ವೀರಗಾಸೆಯವರಿಗೆ ಈ ವಿಗ್ರಹ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ದೇವರು. 'ವೀರಗಾಸೆ' ವೀರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಇದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕುಣಿಯುತ್ತಾನೆ. ದೇವರ ಕಾರ್ಯಮಾಡುವವರು ಈ ಹಲಗೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಾರೆ. ಹಲಗೆ ಹೊರುವ ಮನುಷ್ಯ

ಹಲಗೆಯ ಮೇಲಿರುವ ವೀರಭದ್ರನ ಚಿತ್ರ

ಶುದ್ಧನಾಗಿರಬೇಕು. ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಇದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವನು ಕುಡಿಯಬಾರದು. ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು. ಮುಟ್ಟು ಚಟ್ಟು ಇಲ್ಲದೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಇರಬೇಕು.

ವೀರಭದ್ರನ ಕತ್ತಿ

‘ಹಲಗೆ’ ಯೊಂದಿಗೆ ಬಳಸುವ ಇನ್ನೊಂದು ವಸ್ತು ‘ಕತ್ತಿ’. ಇದೂ ಸಹ ಹಲಗೆಯಂತೆಯೇ ಪವಿತ್ರವಾದದ್ದು. ಇದಕ್ಕೆ ‘ಸುರಾಯ’ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಮೂರರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಅಡಿ ಉದ್ದವಿರುವ ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ.

ಹಲಗೆ ಹೊರುವವನು ಎಡದಕೈಲಿ ದೇವರ ವಿಗ್ರಹ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ಬಲದ ಕೈಲಿ ಸುರಾಯವನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ನೋಡಲು ಕತ್ತಿ ಗುರಾಣಿ ಹಿಡಿದ ವೀರನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಕತ್ತಿಯ ತುದಿಗೆ ಒಂದು ನಿಂಬೆ ಹಣ್ಣನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ದೇವರ ಹಲಗೆ ಮತ್ತು ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಮನೆಗೆ ತರುತ್ತಾರೆ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಮಡಿ ಬಟ್ಟೆಹಾಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಜಂಗಮರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೆ 'ಅಯ್ಯಗಳು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ವಾದ್ಯಗಳು

ಹಲಗೆಯನ್ನು ತರುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ 'ವೀರಗಾಸೆ'ಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು. ಆ ಕುಣಿತವನ್ನು ಊರಿನ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ತರುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಡಿಯುವುದನ್ನು ಸಮಾಳ ನುಡಿಸುವುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ವೀರಗಾಸೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ವಾದ್ಯಗಳು ಬಳಕೆ ಇವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಮಾಳ, ಡೊಳ್ಳು, ತಾಳ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಷಹನಾಯಿ ರೀತಿಯ ಗಾಳಿ ವಾದ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ರಣಬೋಜು' ಎನ್ನುವುದುಂಟು.

'ಸಮಾಳ' ಚರ್ಮವಾದ್ಯ. ಇದು ಎರಡು ಭಾಗದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಥಕ್ಕೆಯ ರೀತಿಯ ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಬಲದ್ದು ಮುಖ್ಯ ಭಾಗ. ಎಡದ ಥಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕ್ಕಿರುವ ಭಾಗ. ಬಲದ ವಾದ್ಯದ ಶಬ್ದ ರಣ ರಣ ಶಬ್ದ ಮಾಡುವುದು. ಎಡದ ವಾದ್ಯದಲ್ಲಿ ಡುಂ ಡುಂ ಶಬ್ದ ಬರುತ್ತದೆ. 'ಸಮಾಳ'ವನ್ನು ವೀರಗಚ್ಚಿ ಹಾಕಿದ ಕಲಾವಿದನೊಬ್ಬ ನುಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಕೊರಳಿಗೆ ನೇತುಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ವಾದ್ಯ ಅವನ ಸೊಂಟದ ಕೆಳಗೆ ಮೊಳಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ವಾದ್ಯ ನುಡಿಸುತ್ತಲೇ ಕುಣುವ ರೀತಿ ಮೈ ನವಿರೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಎರಡು ತುದಿ ಬಾಗಿದ ಕಡ್ಡಿಗಳಿಂದ ಇದನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ರಣ ರಣ ಎನ್ನುವ ಸಮಾಳ, ಡುಂ ಡುಂ ಎನ್ನುವ ಡೊಳ್ಳು, ತಾಳಗಳು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ನುಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಾದ್ಯದೊಂದಿಗೆ 'ವೀರಗಾಸೆ' ಕುಣಿತ ನೋಡಲು ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ವೇಷಭೂಷಣಗಳು

ವೀರಗಾಸೆ ಕುಣಿತದಲ್ಲಿ 'ಹಲಗೆ' ಜೊತೆಗೆ ಕುಣಿತದ ವೀರರೂ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇಬ್ಬರಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಜನರೂ ಇರುವುದುಂಟು. ಇವರೆಲ್ಲ ಹಲಗೆ ಹೊತ್ತವನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವೀರರಂತೆ ಇರುತ್ತಾರೆ. ವೀರರಂತೆ ಕಚ್ಚೆ ಹಾಕಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಿಳಿಯ ಇಲ್ಲವೆ ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ತಲೆಗೆ ಅರಿಸಿನದ ಇಲ್ಲವೆ ನೀಲಿ ರುಮಾಲು ಕಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಾವಿ ಬಣ್ಣದ ಕಸೆ ಅಂಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಮಾಲೆ ಹಾಕಿರುವರು. ಹಣೆಗೆ ವಿಭೂತಿ ಹಚ್ಚಿರುತ್ತಾರೆ. ತೋಳಿಗೆ ನಾಗರ ಬಂದಿ, ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ನಾಗರ ಕುಂಡಲ ಚುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ಸೊಂಟಪಟ್ಟಿ ಬಿಗಿದಿರುವರು, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಚಿಕ್ಕ ಕತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಕಾಲಲ್ಲಿ ಗೆಜ್ಜೆ ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಳದ ಬಡಿತ ಇವರ ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ಉತ್ಸಾಹ ನೀಡುತ್ತದೆ. ವಾದ್ಯದವರು, ಕುಣಿತದ ವೀರರು ಹಲಗೆ ಹಿಡಿದವರು ಎಲ್ಲ ಸೇರಿ ತೋರುವ ಕಲೆಯೇ 'ವೀರಗಾಸೆ'. ವೀರಗಾಸೆಯವರ ಜೊತೆಗೆ ವಾದ್ಯದವರೂ ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಹಲಗೆ ಹಿಡಿದವನ ಸುತ್ತ ಕತ್ತಿ ಹಿಡಿದವರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ವಾದ್ಯದವರೂ ಸಹ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ನುಡಿಸುವರು.

ಶಸ್ತ್ರ ಪವಾಡ

ಕುಣಿತದ ಕಲಾವಿದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಶಸ್ತ್ರ ಹಿಡಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಶಸ್ತ್ರ ಪಂಚಲೋಹದ್ದು. ಕಾಲು ಅಂಗುಲ ದಪ್ಪವಿರುವ ತಂತಿ. ಮೂರರಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಅಡಿ ಉದ್ದ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಚೂಪಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕುಣಿದ ವೇಗ ಜಾಸ್ತಿ ಆದಂತೆ ಶಸ್ತ್ರಪವಾಡ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಾಲಗೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ ತೂರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕುಣಿಯುತ್ತಲೇ ತಮ್ಮ ಕೆನ್ನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಇದನ್ನು ಬಾಯಿ ಬೀಗ ಹಾಕುವುದು ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುವರು. ಬಾಯಿ ಬೀಗ ಎಲ್ಲರೂ

ಶಸ್ತ್ರ ಪವಾಡ

ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಶಸ್ತ್ರ ಏರಿಸಿದಾಗ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಳುಕುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮನ್ನು
ಹಿಂಸಿಸಿಕೊಂಡು ದೇವರನ್ನೊಲಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದಿರಬಹುದು.

ಖಡ್ಗ ಹೇಳುವುದು

ಕುಣಿತ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.
ಕುಣಿಯುವವರೂ ಬೆವರು ಇಳಿಯುವಂತೆ ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಬಿಡುವು
ಸಿಗಲೆಂದು ನಡುವೆ 'ಖಡ್ಗ' ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗವೆಂದರೆ ವೀರಭದ್ರದೇವರ ಕಥೆ
ಹೇಳುವುದು. ಕೆಲವೆಡೆ 'ಒಡಪು' ಎಂದೂ ಇದನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ವೀರಭದ್ರನ
ಪ್ರತಾಪದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಮಾತುಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ
ವಾದ್ಯದವರು, ಖಡ್ಗ ಹೇಳುವವರು ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಸುತ್ತಲೂ ಕುಣಿಯುವ
ವೀರರು ದುಂಡಗೆ ನಿಂತಿರುವರು. ಖಡ್ಗದವನ ಒಂದೊಂದು ನುಡಿಗೂ ವಾದ್ಯದವರು
ಎರಡೆರಡು ಬಡಿತ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಸುತ್ತಲಿನ ಜನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿಂತು ಇದನ್ನು
ಆಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಖಡ್ಗದ ಕಥೆಗಾರ ಕುಣಿಯುತ್ತಾ - 'ಅಹಹಾ ರುದ್ರ, ಅಹಾ
ದೇವ, ಅಹಹಾ ಶಂಭುವೇ' ಎಂದು ಆರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ. ವೀರಭದ್ರನ ಕಥೆಯನ್ನು
ಹೇಳುವೆ ಕೇಳಿರಿ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ವೀರಭದ್ರನ ರೂಪ

ವೀರಭದ್ರದೇವರು ಹುಟ್ಟಿದ ರೂಪ ಎಂತೆಂದೊಡೆ - ಹುಟ್ಟಿದಾಗಲೇ
ಹೂವಿನ ಗಾಸೆ, ಮಂಜುಳಗಾಸೆ, ಬ್ರಹ್ಮಗಾಸೆ, ರುದ್ರಗಾಸೆ, ಮೆಟ್ಟಿದ ಹೆನ್ನಾವುಗೆ,
ಸಾವಿರ ಶಿರ, ಮೂರು ಸಾವಿರ ನಯನ, ಎರಡು ಸಾವಿರ ಭುಜ, ಕೆಕ್ಕರಿಸಿದ
ಕಣ್ಣು, ಜುಂಜುಮಂಡೆ, - ಇಂತಪ್ಪ ವೀರಭದ್ರದೇವರು ಹೋಮಕುಂಡದ ಬಳಿಗೆ
ಬರಲು; ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆಂದರೆ- ಕಡಕ್ಕಡೆ!! ಎನ್ನುತ್ತಲೇ ಮತ್ತೆ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು
ನುಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ವೀರಗಾಸೆ ವೀರರು ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತೆ ಬಿಡುವು

“ಅಹಹಾ ರುದ್ರಾ, ಅಹಹಾ ಶಂಭುವೇ”

ವಾಡಿಕೊಂಡು ಖಡ್ಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.“ ಇಂತಪ್ಪ ವೀರಭದ್ರದೇವರು ಹಣೆಯಲ್ಲಿ
ವಿಭೂತಿ, ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಹಲಗೆ, ಕತ್ತಿ ಅಲಗು, ಬಿಲ್ಲು -ಬಾಣ, ಬಿರುದಿನ ಪಟ್ಟಗತ್ತಿ,
ಅದಿರುಗತ್ತಿ, ಕಂಕಣಗತ್ತಿ, ಬಿದಿರುಗತ್ತಿ, ಗರಗಸೆಗತ್ತಿ, ಕಕ್ಕಡವಂಕಿ, ಪಾಂಡುವಾಳ,
ಗಂಡುಗತ್ತರಿ, ಕಯ್ಯ ಅಂಬು, ಕಠಾರಿ, ಈಟಿ, ರಣಚೂರಿ, ಉರುಲುಹಗ್ಗ, ಬೀಸುವ
ಹಗ್ಗ, ಶೂಲಬಾಣ, ಕೆಂಡಬಾಣ, ಸೂರ್ಯ ಬಾಣ, ವಂಕಿ ಬಾಣ, ಉರಿಬಾಣ,
ಹೊಗೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು..., ಅಹಹಾ ರುದ್ರಾ, ಅಹಹಾ ಶಂಭುವೇ - ”

ವೀರಗಾಸೆ ಗತ್ತು

ವೀರಗಾಸೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಐದು ಬಗೆಯ ಕಾಲಗಳಿವೆ. ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಬಡಿತದ ಗತ್ತುಗಳಿವೆ. ಕುಣಿತದ ಗತ್ತುಗಳೂ ಬಹಳ. ಒಂದೊಂದು ಲಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ರೀತಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಕುಣಿಯುವವರು ತಮ್ಮ ಎಡದ ಕೈಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಚಾಚಿರುತ್ತಾರೆ. ಎದುರಿಗೆ ಬಂದವರನ್ನು ತಡೆಯುವಂತೆ ಇದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಬಲದ ಕೈಯು ಕತ್ತಿ ಸುತ್ತಲೂ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ದೇಹವನ್ನು ಬಳುಕಿಸಿ ಕುಣಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚೆಯ ಗತ್ತು ನೆಗೆತದ ವರಸೆಗಳೇ ಬಹಳ. ಎದೆಸೆಟಿಸಿ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದು ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ನೆಲವನ್ನು ಒತ್ತಿ ತುಳಿಯುವಂತೆ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಹಿಂದೆ ಚಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ದುಂಡಗೆ ಸುತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಖಡ್ಗ ಹೇಳುವವರು ಇತರ ಕಥೆಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುವುದುಂಟು. ಪುರಾಣದ ಶಿವನ ಕಥೆಗಳು ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಶಿವಶರಣರ ಕಥೆಗಳನ್ನೂ ಮರುಳಸಿದ್ಧರನ್ನು ಕುರಿತ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನೀತಿ ಕಥೆಗಳನ್ನೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದುಂಟು. ಕಥೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಕಡಕ್ಕಡೆ' ಎಂದು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ನೆಗೆಯುತ್ತಾರೆ. 'ಕಡಕ್ಕಡೆ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ 'ಕಡಿಕಡಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಬರುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಹೋರಾಡು, ಮುನ್ನುಗ್ಗು, ಕತ್ತರಿಸು ಎಂಬ ಭಾವವೂ ಇದೆ.

'ವೀರಗಾಸೆ' ಯುದ್ಧದ ನೆನಪು ತರುವ ಕಲೆ. ಇಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ರಕ್ಷಣೆಯೇ ಕಲೆಯ ರೂಪ ತಾಳಿದಂತಿದೆ. ಕಲೆಯ ಮೂಲಕ ಜನರಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರ ಮೂಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವೂ ಇದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವೀರಗಾಸೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಕಥೆ ವೀರಭದ್ರನದ್ದು. ಶೈವ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆ ಬಂದಿದೆ. ವೀರಭದ್ರ ವೀರಗಾಸೆಯವರಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ದೇವರು. ಅವನ ಕಥೆಯೇ ವೀರಗಾಸೆಯ ತಿರುಳು. ಉಳಿದ ಕಥೆಗಳೆಲ್ಲ ನಂತರ ಸೇರಿರಬಹುದು. ವೀರಗಾಸೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ವೀರಭದ್ರನ ಕಥೆ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನ ಕಥೆ

ಹಿಂದೆ ದಕ್ಷಾವತಿಯೆಂಬ ಪಟ್ಟಣ ಇದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದವನು ದಕ್ಷನೆಂಬ ರಾಜ. ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದ. ಹೆಚ್ಚು ಹಣ, ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ. ಅವನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸೈನ್ಯವೂ ಇದ್ದು ಮಹಾ ಬಲಶಾಲಿ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಋಷಿಗಳಿಗೆ ದಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವದಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ದಾನ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ. ಈತನಿಗೆ ಅರವತ್ತು ಮೂರು ಜನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸರಸ್ವತಿ, ದಾಕ್ಷಾಯಣಿ ಮೊದಲಾದವರು. ವೈಕುಂಠದ ಹರಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ್ದ; ಕೈಲಾಸದ ಒಡೆಯ ಶಿವನಿಗೆ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯನ್ನು ಧಾರೆ ಎರೆದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುವ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಸರಸ್ವತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ್ದ. ಒಳ್ಳೆಯ ಅಳಿಯಂದಿರಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ಅಹಂಕಾರ ಅವನಿಗಿತ್ತು. ಋಷಿಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದ ಇದೆಯೆಂದು ಕೊಬ್ಬಿದ್ದ. ತನ್ನ ತೋಳಿನ ಬಲದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟು ಉಬ್ಬಿದ್ದ. “ನನ್ನಷ್ಟು ಯಜ್ಞಯಾಗ ಮಾಡಿದವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವನನ್ನು ತಡೆಯುವವರೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಅಳಿಯಂದಿರನ್ನು ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಹಬ್ಬ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಳುವಳಿ. ಉಡುಗೊರೆ ನೀಡಿ ಸಂತಸ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಒಮ್ಮೆ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಕರೆಯಲು ಹೊರಟ. ನೇರವಾಗಿ ಮೊದಲು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೇ ಬಂದ. ಅಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಸಭೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಅವನು ಬಂದುದನ್ನು ಯಾರೂ ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಳಗೆ ಬನ್ನಿರೆಂದು ಯಾರೂ ಕರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಅಪಮಾನವೆಂದು ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮ ಬಾವಿಸಿದ. ಒಳಗೆ ತಾನೇ ಹೋಗದೆ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟ. ನಂತರ ನಂದಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ “ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೇನೆಂದು ಶಿವನಿಗೆ ತಿಳಿಸು. ನಿಮ್ಮ ಮಾವನವರಾದ ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳು. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ನನ್ನ ಮಗಳಾದ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಗೆ ವಿವರಿಸು” - ಎಂದ. ನಂದಿ ಹಾಗೇ ಆಗಲೆಂದು ಒಳಗೆ ನಡೆದ.

ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮ ಬಂದಿರುವ ಸುದ್ದಿ ಶಿವನಿಗೆ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ತನ್ನ ಮಾವ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಶಂಕರ ಅರಿತ. ಅದನ್ನು ಕಳೆಯ ಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಕ್ಕ. ಬೇಕೆಂತಲೇ ಎದ್ದು ಬಂದು ಒಳಕ್ಕೆ ಕರೆಯದೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ನಂದಿ ಶಿವನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ವಿನಂತಿಸಿದ. “ಪ್ರಭೂ! ನಿಮ್ಮ ಮಾವನವರಾದ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮರು ಆಗಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಗೂ ನಂದಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ “ತಾಯಾ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಭೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬಂದ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಸು ಎಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದರು” ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಶಂಕರನು ನಂದಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ “ಎಲೋ ನಂದಿ! ಮಾವನವರನ್ನು ಒಳಗೆ ಕರೆದು ತಾ! ಮಗಳ ಮನೆಗೆ ಬರಲು ತಂದೆಗೆ ಕರೆಯಬೇಕೇ ? ಬೇಗ ಅವರಿಗೆ ಒಳಗೆ ಬರಲು ವಿನಂತಿಸು. ನಂದಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ದಕ್ಷನಿಗೆ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳಿದ. “ಒಳಗೆ ಬನ್ನಿ” ಎಂದು ವಿನಂತಿಸಿದ. ದಕ್ಷನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ತನ್ನ ಅಳಿಯನ ವರ್ತನೆಗೆ ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡ. ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾದವು. ಒಳಗೊಳಗೆ ಸಿಡಿಮಿಡಿಯಿತು ಮುಖವನ್ನು ಗಂಟಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು ನಂದಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ. “ಎಲೋ ನಂದಿ! ನಾನು ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಿ. ದೇವತೆಗಳಿಗೇ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟು ಮಾವ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಶಿವರು ನನ್ನ ಅಳಿಯಂದಿರು. ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ನನ್ನನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಆದರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಾವನಾದ ನಾನು ಬಂದರೂ ನಿಮ್ಮ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬೇಡವೇ? ನಾನು ಬಂದಿರುವುದು ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಅವರನ್ನು ಕರೆಯಲು.

“ನಂದೀ ನಿನ್ನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಗೌರವಿಸಲಿ. ಅವನೇ ಎದ್ದು ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲಿ. ಆಗ ನನಗೂ ಮರ್ಯಾದೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳೂ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧ ಗಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಪಿಸುಗುಟ್ಟಿದ. ಆಗ ನಂದಿ ಶಿವನ ಹತ್ತಿರ ದಕ್ಷನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ. ಸಭೆ ಮುಗಿದ ಮುನ್ನವೇ ನಿಮ್ಮ ಮಾವನವರನ್ನು ಕರೆತನ್ನಿ ಎಂದ. ಅವರನ್ನು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಗೌರವಿಸಿರಿ

ಎಂದು ವಿನಂತಿಸಿದನು. ಆಗ ಶಂಕರನು ನಂದಿಗೆ ಹೇಳಿದ “ಪ್ರಿಯನಂದಿ! ನಮ್ಮ ಮಾವನಿಗೆ ಅಹಂಕಾರ ಬಂದಿದೆ. ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ತಾವೇ ದೊಡ್ಡವರೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ನಾನು ಗೌರವಿಸುವುದೇ? ನೀನೇ ಹೋಗಿ ಮಾವನವರನ್ನು ಕರೆದು ತಾ. ನನಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದ ನೀನು ಕರೆದರೆ ನಾನೇ ಕರೆದಂತಲ್ಲವೇ?” ಎಂದ. ದಾಕ್ಷಾಯಣಿ ಶಿವನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಶಿವ ಅವಳ ಕಡೆ ನೋಡಿ ಹುಸಿನಗೆ ನಕ್ಕ.

ನಂದಿ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಹೇಳಿದ. “ಮಹಾನುಭಾವ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನೇ! ಶಂಭುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯಾಗಿದೆ. ಒಳಗೆ ಬಾ, ಶಿವನ ಸಂಗಡ ಹಠ ಹಿಡಿಯ ಬೇಡ. ಗೌರವ ಬೇಕೆಂಬ ಹುಚ್ಚು ನಿನಗೇಕೆ ? ಶಿವನು ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿಗೇ ದೊಡ್ಡವನು. ಸುಮ್ಮನೆ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಬೇಡ. ಶಂಕರನ ಸಭೆಯ ಒಳಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೋ. ಅಲ್ಲೇ ಏನಾದರೂ ಹೇಳುವುದಿದ್ದರೆ ಹೇಳು. ಇದು ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಮನೆಯೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಮನೆ ಇದ್ದಂತೆಯೇ. ನೀನು ಒಳಗೆ ಬಂದರೆ ಇಬ್ಬರ ಸಂಬಂಧ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತವೆ.” ಎಂದು ವಿನಂತಿಸಿದ. ಕೈ ಮುಗಿದು ಒಳಗೆ ಕರೆದ. ತಕ್ಷಣ ದಕ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಕೋಪ ನೆತ್ತಿಗೇರಿತು. ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೆಕ್ಕರಿಸಿ ನಂದಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ. “ ಎಲೋ ನಂದಿ! ನಿನ್ನ ಒಡೆಯ ನಿನಗೆ ದೊಡ್ಡವನು. ನನಗೆ ಅವನು ಅಳಿಯನೇ. ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟಮಾವ ತಂದೆಗೆ ಸಮಾನ. ಮಗನಾದವನು ತಂದೆಗೆ ಗೌರವ ತೋರುವುದು ಕರ್ತವ್ಯ. ಆದರೆ ಶಿವನಿಗೆ ತಲೆಕೆಟ್ಟಿದೆ. ಅವನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟುದೇ ನನ್ನ ತಪ್ಪು. ಅವನು ಬುದ್ಧಿ ಬಡುಕ. ಸತ್ತವರ ಸುಡುಗಾಡು ಮಲಗುವ ಮನೆ. ಭಿಕ್ಷೆಯ ಬೇಡಿ ತಿನ್ನುವ ಭಿಕ್ಷುಕ. ಅವನಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಡುವ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಗೆ ಬರಬೇಕು. ನನ್ನ ಮಗಳಾದ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬೇಡವೇ ? ತಂದೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸದ ಅವಳು ನನ್ನ ಮಗಳಲ್ಲ” ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೂಗಾಡಿದ. ಅಳಿಯ ಮಗಳನ್ನು ಬೈಯಹತ್ತಿದ.

ಆಗ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಿವನ ಮುಖ ನೋಡಿದಳು. “ಮನೆಗೆ ಬಂದ ತಂದೆಯನ್ನು ಅಪಮಾನ ಮಾಡಬೇಡಿ” ಎಂದಳು. “ಈಗಲಾದರೂ ಅವರನ್ನ ಕರೆತನ್ನಿ. ಸಂಬಂಧ ಮುರಿಯುವುದು ಬೇಡ” - ಎಂದು ವಿನಂತಿಸಿದಳು. ಅವಳ

ಮಾತಿಗೆ ಶಂಕರ ನಕ್ಕು ಹೇಳಿದ. “ಪ್ರಿಯೆ! ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಅಹಂಕಾರ ಬಂದಿದೆ. “ಅಹಂಕಾರ ನಾಶದ ಹೆಜ್ಜೆ. ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ಹಮ್ಮುಗಳು ಇರಬಾರದು. ಮನುಷ್ಯ ಆದವನು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಮೀರಬಾರದು. ದೇವತೆಗಳಿಗಿಂತ ನಾನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎನ್ನುವ ಭ್ರಮೆ ಅವರಿಗಿದೆ. ತಾನು ಅವರಿಗೆ ಅಳಿಯನೇ ನಿಜ. ಆದರೂ ಈಗ ನಾನು ಮರ್ಯಾದೆ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ” ಅದಕ್ಕೆ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿ ದುಃಖದಿಂದ ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ಅವಳ ಮುಖ ಕಳೆ ಕುಂದಿತು. ಒಳಗಿನ ನೋವನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡಳು.

ಇತ್ತ ದಕ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮ ಅಳಿಯ ಬಂದು ಕರೆಯದೆ ಇದ್ದುದಕ್ಕೆ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ. “ಎಲೋ ತಿರಿದುಣ್ಣುವ ಬುದಿ ಬಡುಕಾ! ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದೀಯಾ. ನಾನೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೀಗೇ ಅಪಮಾನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದು ಕೂಗಿದ. ನೆಲಕ್ಕೆ ಕಾಲನ್ನು ಅಪ್ಪಳಿಸಿದ. ಕೋಪದಿಂದ ತನ್ನ ನಾಡಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದ.

ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮ ತನ್ನ ನಗರ ದಕ್ಷಾವತಿಗೆ ಬಂದ. ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಪ್ರಸೂತಿ ದೇವಿಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತ. ಆಕೆ ಸಡಗರದಿಂದ ಗಂಡನಿಗೆ ಕೇಳಿದಳು. ‘ಅಳಿಯ-ಮಗಳು ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೆ ?’ ಎಂದಳು. ಅದೇ ದಕ್ಷನಿಗೆ ಪಿತ್ತವನ್ನು ನೆತ್ತಿಗೆ ಏರಿಸಿತು. ಅವಳ ಮಾತು ಉರಿವ ಬೆಂಕಿಗೆ ತುಪ್ಪ ಹಾಕಿದಂತೆ ಆಯಿತು. ‘ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಈ ಅಪಮಾನವಾಯಿತು. ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೇ ಅವರನ್ನು ಕರೆಯಲು ನಾನೇ ಹೋದದ್ದು’ ಎಂದು ಜರಿದು ಬೈದು ಹೆಂಡತಿಗೆ ನಿಂದಿಸಿದ. ಪ್ರಸೂತಿದೇವಿ ಗಂಡನಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿದಳು; ‘ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಇರಿ ಸಿಟ್ಟು ನಿಮಗೇ ಕೆಡುಕು’ ಎಂದಳು.

ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮ ತನಗಾದ ಅಪಮಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರ ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದ. ತನ್ನ ಉಳಿದ ಅಳಿಯಂದಿರನ್ನು, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆಸಲು ಆಳುಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿದ. ದೊಡ್ಡ ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ಶಿವನಿಗೆ ಕೆಡುಕು ಮಾಡಲು ಯೋಚಿಸಿದ. ಎಂಟು ದಿಕ್ಕು ಕಾಯುವ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಋಷಿಗಳನ್ನು, ಮುನಿಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡ. ಅವರೆಲ್ಲರ ಎದುರಿಗೆ ಯಜ್ಞದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದ.

ಶಿವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯಜ್ಞ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರೆಲ್ಲ ವಿನಂತಿಸಿದರು. ಶಿವನ ವಿರುದ್ಧ ಹೋದರೆ ಕೆಡುಕು ಆಗಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಆದರೆ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ.

ಪುರೋಹಿತರಾದ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ಯಜ್ಞ ನಡೆಸಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ. ಬಹಳ ಸಡಗರದಿಂದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳು ನಡೆದವು. ಸಕಲ ದೇವ ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಕಳಿಸಿದರು. ಒಂದು ಗಾವುದ ಅಗಲವಾದ ಯಾಗ ಶಾಲೆ ಕಟ್ಟಿದರು. ಯಜ್ಞದ ಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ನಿಗಿ ನಿಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಪುರೋಹಿತರಾಗಿ ದಧೀಚಿ ಮುನಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದರು. ಆಗ ದಧೀಚಿಗಳು “ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳು ಬಂದಿರುವರೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಶಿವನನ್ನು ಕರೆದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಶಿವನೊಡನೆ ವಿರೋಧ ಬೇಡವೆಂದು ದಕ್ಷನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದರು. ಅವನು ಕೇಳದಿದ್ದಾಗ ದಧೀಚಿಗೂ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು.

“ದಕ್ಷನೇ ನಿನ್ನ ಅಹಂಕಾರವೇ ನಿನ್ನ ನಾಶದ ಮೂಲ. ಶಂಕರನನ್ನು ಅವಮಾನಿಸುವ ನಿನಗೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಹೋವುಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ತಲೆ ಬಲಿಯಾಗಲಿ” ಎಂದು ಶಪಿಸಿದರು. ನಂತರ ಬೇಸರದಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ದಕ್ಷ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದವರ ಮಾತನ್ನು ಕಿವಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಹಠವೇ ಅವನಿಗೆ ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು. ಇತ್ತ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ತನ್ನ ತಂದೆ ಯಜ್ಞ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಯಿತು. ನಾರದರು ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಅವಳಿಗೆ, ಶಿವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ದಾಕ್ಷಾಯಣಿ ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಳು- “ಪ್ರಿಯನೇ ! ನನ್ನ ತಂದೆ ನಡೆಸಿರುವ ಮಂಗಳ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ನಾವೂ ಹೋಗೋಣ. ಆಗ ತಂದೆಯ ಸಿಟ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದು. ನಿಮಗೆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ಕಾಣಿಕೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧವೂ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನ ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಬನ್ನಿ” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಶಿವನು “ನಾನು ಎಂದಿಗೂ ಬರಲಾರೆ ನೀನು ಹೋಗುವುದಾದರೆ ಹೋಗು. ನನಗೆ ಬರಲು ಹೇಳಬೇಡ” ಎಂದು

ಹೇಳಿದ. ಕಡೆಗೆ ದಾಕ್ಷಾಯಿಣಿ “ನಾನು ಹೋಗಲೇಬೇಕು. ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ನಂದಿಯನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡಿ. ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ತವರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತಾನೆ” ಎಂದಾಗ ಶಿವನು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿದನು. ನಂದಿಯೊಡನೆ ದಾಕ್ಷಾಯಿಣಿಯನ್ನು ದಕ್ಷನಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

ಅತ್ತ ದಕ್ಷಾವತಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞ ಸಡಗರದಿಂದ ನಡೆದಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರೂ ಋಷಿಯಿಂದ ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದಾಕ್ಷಾಯಿಣಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. ಎದುರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ತಂದೆಯ ಕಾಲಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಬಿದ್ದಳು. ಮಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ದಕ್ಷ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾದ. ಕಾಲಿನಿಂದ ಮಗಳನ್ನು ಜಾಡಿಸಿ ಒದ್ದನು. “ನೀಚಳೇ! ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಏಕೆ ಬಂದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಈ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ನಾನು ಕರೆದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಗಂಡ ನನಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಜಾಗವಿಲ್ಲ. ಕೂಡಲೇ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗು” ಎಂದು ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಹೊರಗೆ ದಬ್ಬಿದ. ಎಷ್ಟು ಕೇಳಿದರೂ ಅವನಿಗೆ ಕರುಣೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ದಾಕ್ಷಾಯಿಣಿಗೆ ದಿಕ್ಕು ಕಾಣದಂತಾಯಿತು. ‘ಅತ್ತ ಗಂಡನ ಮಾತು ಮಿಾರಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇತ್ತ ನನ್ನ ಮರ್ಯಾದೆ ಹೋಯಿತು. ನನಗಾದ ಅಪಮಾನ ನನ್ನ ಗಂಡನಿಗಾದ ಅಪಮಾನ. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಮುಖ ತೋರಲಾರೆ’ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದಳು. ನೋವಿನಿಂದ ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟಳು. ದುಃಖದ ಭರದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಸಾಯಲು ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಒಮ್ಮೆಲೇ ಯಜ್ಞದ ಬೆಂಕಿಗೆ ಧುಮುಕಿಬಿಟ್ಟಳು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ನಂದಿ ತಡೆಯುವ ಮುನ್ನವೇ ಅನಾಹುತ ಆಗಿತ್ತು.

ನಂದಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಓಡಿಬಂದ. ನಡೆದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಶಿವನಿಗೆ ವಿವರಿಸಿದ. ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಆಹುತಿಯ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ಶಂಕರ ಹೌಹಾರಿದ. ಅವನ ದುಃಖ ತಳಮಳ ಕುದಿಯಿತು. ಕಣ್ಣುಗಳು ಬೆಂಕಿಯ ಉಂಡೆಗಳಾದವು. ಶಿವನ ಮೂರನೆಯ ಕಣ್ಣು ಪಕ್ಕನೆ ತೆರೆಯಿತು. ಶಿವನ ಮುಖದ ತುಂಬ ಬೆವರಿನ ಹನಿಗಳು ಸಾಲುಗಟ್ಟಿದವು. ಹಣೆಯ ವಿಭೂತಿ ಹೊಗೆಯಾಡಿತು. ಮೂರನೆಯ

ಕಣ್ಣಿಂದ ಹೊರಟ ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆ ಸುತ್ತಲೂ ಹಬ್ಬಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಹಣೆಯ ಬೆವರ ಹನಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಡಿದನು. ಅವು ನೆಲ ಮುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಭಯಂಕರ ವೀರಭದ್ರ ಅದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿನಿಂತ.

ಶಿವನ ಕೋಪವೇ ಮನುಷ್ಯ ಆದಂತೆ ಅವನ ರೂಪವಿತ್ತು. ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಸಾವಿರ ತಲೆಗಳು ಅವನಿಗೆ. ಎರಡು ಸಾವಿರ ಭುಜಗಳು, ಮೂರು ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣುಗಳು. ಕೆಂಪನೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳು. ಕತ್ತಿಯಂತೆ ಇರುವ ಮೀಸೆಗಳು. ಇಂತಹ ವೀರಭದ್ರ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿ, ಬಾಣ, ಬಿಲ್ಲು, ಹಲಗೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ. ಗಂಡುಗತ್ತಿ, ಕರಾರಿ, ಈಟಿ, ಶೂಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ. ವೀರಭದ್ರ ಶಿವನಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದು - “ಶಿವನೇ, ತಂದೆಯೇ, ನನ್ನ ಕೆಲಸವೇನು? ನಮಗೆ ವೈರಿಗಳು ಯಾರು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಆಗ ಶಿವನು “ಎಲೈ ವೀರಭದ್ರಾ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮ ನನಗೆ ಅಪಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣ ಅವನು. ಅವನ ಶಿರವನ್ನು ಹರಿದು ತಾ.” ಎಂದ.

ದಕ್ಷನ ನಗರಕ್ಕೆ ಮುನ್ನೂರ ಅರವತ್ತು ಬಾಗಿಲುಗಳಿವೆ. ಒಂದೊಂದು ಬಾಗಿಲಿಗೂ ಒಬ್ಬ ರಾಕ್ಷಸ ಕಾವಲು ಕಾಯುತ್ತಾನೆ. ಅವರ ಒಂದು ಹನಿ ರಕ್ತ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದರೂ ಒಂದು ಕೋಟಿ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ತಂಗಿ ಚೌಡಿಯನ್ನು ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದು ವೀರಭದ್ರನನ್ನು ಹರಸಿದ.

ವೀರಭದ್ರ ದಕ್ಷಾವತಿಗೆ ಅಬ್ಬರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದ. ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಿದ. ಚೌಡೇಶ್ವರಿ ತನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ನೆಲದ ಅಗಲಕ್ಕೂ ಚಾಚಿದಳು. ರಕ್ತಸರ ನೆತ್ತರ ಹನಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳದಂತೆ ನೆಕ್ಕಿದಳು. ವೀರಭದ್ರನ ಅವತಾರಕ್ಕೆ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ಓಡಿ ಹೋದರು. ವೀರಭದ್ರ ದಕ್ಷನ ಯಜ್ಞದ ಆಡಂಬರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಾಳು ಮಾಡಿದ. ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತಿದ್ದ ದಕ್ಷನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದ. ಕಡಿದ ತಲೆಯನ್ನು ಯಜ್ಞ ಕುಂಡದ ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟ. ಅದು ಸುಟ್ಟು ಕರಿಕಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ದಕ್ಷನ ಹೆಂಡತಿ ಇದನ್ನು ಕಂಡು ನಡುಗಿದಳು. ವೀರಭದ್ರನ

ಪಾದಗಳಿಗೆ ಶರಣು ಹೋದಳು. ತನಗೆ ಪತಿಭಿಕ್ಷೆ ನೀಡುವಂತೆ ಕೋರಿಕೊಂಡಳು. ಶರಣು ಬಂದವರನ್ನು ಕಾಪಾಡು ಎಂದು ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತಳು. ಶಿವನು ವೀರಭದ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು ನೆನಪಾಯಿತು. 'ಶರಣು ಹೊಕ್ಕ ಜನರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು, ಹೆಂಗಸು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ಉಳಿಸು' ಎಂದಿದ್ದ. ಆಗ ವೀರಭದ್ರನಿಗೆ ಕರುಣೆ ಮೂಡಿತು. ಶಾಂತನಾದ. ಆದರೇನು ದಕ್ಷನ ರುಂಡ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಹೋಗಿತ್ತು. "ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮಲಗಿದ ಪ್ರಾಣಿಯ ತಲೆ ಕತ್ತರಿಸಿ ತನ್ನಿ. ಅದನ್ನು ಇವನಿಗೆ ಕೂಡಿಸುತ್ತೇನೆ" ಎಂದನು. ಭಟರು ಹಾಗೇ ಹುಡುಕಿ ಹೊರಟರು. ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮಲಗಿದ್ದ ಟಗರಿನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ತಂದರು. ಅದನ್ನೇ ವೀರಭದ್ರ ದಕ್ಷನ ಮುಂಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದನು. ಪ್ರಾಣ ದಾನಮಾಡಿ ಬದುಕಿಸಿದನು. ದಕ್ಷ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತು ವೀರಭದ್ರನಿಗೆ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿದನು. 'ಹೇ ಪ್ರಭು ನನ್ನನ್ನು ಮನ್ನಿಸು. ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರವೇ ಇರುವಂತೆ ನನಗೆ ವರ ನೀಡು' ಎಂದು ಬೇಡಿದನು. ಶಾಂತನಾದ ವೀರಭದ್ರ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಅಭಯ ನೀಡುತ್ತಾನೆ.

ಈಗಲೂ ಸಹ ವೀರಭದ್ರನ ಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷನ ವಿಗ್ರಹ ಇದೆ. 'ಹಲಗೆ'ಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ದಕ್ಷನ ಚಿತ್ರ ವೀರಭದ್ರನೊಂದಿಗೆ ಇದೆ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಪ್ರಸೂತಿದೇವಿಯ ಚಿತ್ರವೂ ವೀರಭದ್ರ ದೇವರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇದೆ. ವೀರಭದ್ರನಿಗೆ ಮಾಡುವ ಪೂಜೆ ಇವರಿಗೂ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಪುರಾಣದ ಕಥೆ ವೀರಗಾಸೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತಿದೆ. ಕಥೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಕುಣಿತವೂ ಸೇರಿ ಕಲೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ.

ವೀರಗಾಸೆಯಲ್ಲಿ ಮರುಳಸಿದ್ಧರ ಕಥೆ

ವೀರಗಾಸೆಯಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರನ ಕಥೆ ಅಷ್ಟೇ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮರುಳಸಿದ್ಧರೆಂಬ ಸಾಧಕರೊಬ್ಬರ ಕಥೆಯನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಮರುಳಸಿದ್ಧರು ಬಸವಣ್ಣನ ಸಮಕಾಲೀನರು. ಕಾಯಕ, ಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗಗಳ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಾಧಕರು. ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಮೇಲು-ಕೀಳು ಭಾವನೆಯನ್ನು ತೊಡೆಯಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು. ಕೊಲ್ಲಾಪುರದ ಯುವರಾಣಿ ಮಾಯೆ. ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ಹಿಂಸೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. 'ಶಿವ' ಎಂದವರನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೂಗಿಗೆ ಕವಡೆ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ನೀರು ಹೊರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಮರುಳಸಿದ್ಧರು ವಾದದಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಗೆದ್ದರು. ಶಿವನೇ ಹೆಚ್ಚು ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿದರು. ಸೋತ ಮಾಯೆ ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ಸೆರೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿದಳು. ಕಡೆಗೆ ತಾನೇ ಮರುಳಸಿದ್ಧರ ಶಿಷ್ಯೆಯಾಗಿ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದಳು. ಹೀಗೆ ಶಿವತತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದರು. ಯಜ್ಞ ಯಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಬಲಿಯನ್ನು ಅವರು ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ಹಿಂಸೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದರು. ಬೇತೂರು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞವನ್ನು ತಡೆದು ಜಯಿಸಿದ ಕಥೆ ಇದೆ. ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಪವಾಡದ ಕಥೆಗಳೂ ಉಂಟು.

ಈ ವಿವರಗಳನ್ನೇ ವೀರಗಾಸೆಯಲ್ಲಿ 'ಖಡ್ಗ' ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶಿವ ವಿರೋಧಿ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದದ್ದರಿಂದ ಇವರ ಕಥೆ ವೀರಗಾಸೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿರಬಹುದು. ಈ ಮರುಳಸಿದ್ಧರ ದೇವಸ್ಥಾನ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಇವರು ಓಡಾಡಿದ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳೂ ಇವೆ. ಆನಗೋಡು, ಕುರಿಡಿ, ಮುಚ್ಚನೂರು, ಬೇತೂರು, ಮೊದಲಾದ ಕಡೆ ಇವರ ಪಾದಗಟ್ಟಿಗಳಿವೆ. ಮರುಳಸಿದ್ಧರನ್ನು ಕುರಿತು ಬಾಗಳಿಯ ದೇವಕವಿ 'ಮರುಳಸಿದ್ಧ ಸಾಂಗತ್ಯ' ಎಂಬ ಕಾವ್ಯ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ದಲಿತನಾದ ಮರುಳಸಿದ್ಧರು ಧಾರ್ಮಿಕ ಪೀಠವೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. 'ತರಳಬಾಳು' ಎಂದು ಹರಸಿ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಅದರ ಮೊದಲ ಗುರುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ದಲಿತನೊಬ್ಬ ವೀರಶೈವ ಮಠದ ಮೂಲಪುರುಷನಾಗಿರುವುದು ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯ. ಇಂದಿಗೂ ಅವರು ಸಾರಿದ ತರಳ (ಮಗುವೇ) ಬಾಳು (ಬದುಕು) ಎಂಬ ಮಂತ್ರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕು. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಿರಿಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪೀಠದ ಮಠ ಇದೆ.

ವೀರಗಾಸೆಯಲ್ಲಿ ಇತರೆ ತತ್ವ ವಿಚಾರಗಳು

ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ತತ್ವ ಕುರಿತ ಅಂಶಗಳೂ ವೀರಗಾಸೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಪಂಚ ಆಚಾರಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವು ಸದಾಚಾರ, ಶಿವಾಚಾರ, ಲಿಂಗಾಚಾರ, ಭೃತ್ಯಾಚಾರ, ಗಣಾಚಾರಗಳು. ಆರುಸ್ಥಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸಾಧಕನಿಗೆ ಇವು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಿದ್ದಂತೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಭಕ್ತ, ಮಹೇಶ, ಪ್ರಸಾದಿ, ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಿ, ಶರಣ, ಐಕ್ಯ. ವೀರಗಾಸೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮತ್ತೊಂದು ತತ್ವ ವಿಚಾರ ಅಷ್ಟ ಆವರಣಗಳು. ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಖಡ್ಗ ಹೇಳುವವರಿಗೆ ಅಪಾರ ಆಸಕ್ತಿ. ಗುರು, ಲಿಂಗ, ಜಂಗಮ, ಪಾದೋದಕ, ಪ್ರಸಾದ, ವಿಭೂತಿ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಮಂತ್ರ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹೊಗಳುತ್ತಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಹೇಳುವ ಉದ್ದೇಶ ತತ್ವಪ್ರಚಾರ.

ವೀರಗಾಸೆಯಲ್ಲಿ ವಚನಗಳು

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಶಿವಶರಣರ ವಚನಗಳೂ ಖಡ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಡಪದ ಅಪ್ಪಣ್ಣನ ವಚನಗಳು ವಿಶೇಷತೆ ಪಡೆದಿವೆ. ಉಳಿದ ವಚನಕಾರರ ವಚನಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಡಪದ ಅಪ್ಪಣ್ಣ ಕ್ಷೌರಿಕ ಕಾಯಕದವನು. ಗಣಾಚಾರವನ್ನು ನಂಬಿದ ಶಿವಶರಣ. ಈತ ಅನೇಕ ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಅತಿಮುಖ್ಯ ವಚನಕಾರ ಅಂಬಿಗರ ಚೌಡಯ್ಯ. ಈತನೂ ಗಣಾಚಾರದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಚನಕಾರ. ಯಾವಾಗಲೂ ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವನು. ಕಲ್ಯಾಣದ ಶರಣರ, ಶಿವತತ್ವ ಉಳಿಸಲು ಟೊಂಕ ಕಟ್ಟಿದವನು. ಈತನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವ ವಿರೋಧವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವ ಮಾತುಗಳಿವೆ. ನಿಜವಾದ ಶರಣನನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಡಾಂಭಿಕ ವೇಷದ ಭಕ್ತರನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ನಿಂದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇವರು ಹೇಳುವ ಗಣಾಚಾರವು ವೀರಗಾಸೆಯದ್ದೇ ರೂಪ.

ಕೆಂಡ ತುಳಿಯುವುದು

‘ವೀರಗಾಸೆ’ ಕಲೆಯ ಜೊತೆಗೇ ಅನೇಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ಕೆಂಡ ಮಾಡುವುದು. ಎಂದರೆ ಬೆಂಕಿ ತುಳಿಯುವುದು. ವೀರಭದ್ರನ ಹಲಗೆಯನ್ನು ಮನೆಗೆ ತಂದ ಭಕ್ತ ಕೆಂಡಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಊರಿನ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮುಂದೆ ಈ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಪೂಜೆಗೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಕೆಂಡದ ಗುಂಡಿಯನ್ನು ತೋಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಮೂರು ಅಡಿ ಅಗಲ, ಮೂರು ಅಡಿ ಉದ್ದ, ಎರಡು ಅಡಿ ಆಳದ ಗುಂಡಿ ಇದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬನ್ನಿ, ಬೇವು, ಬಿಲ್ವ, ಅರಳಿ, ಗಂಧದ ಸೌದೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಕೆಂಡ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಬೆಂಕಿ ಉರಿಯುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಎಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪ ಸುರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಬೆಂಕಿ ನಿಗಿನಿಗಿ ಕೆಂಡವಾಗುವವರೆಗೆ ಉರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೆಂಡದ ಮೇಲಿನ ಬೂದಿಯನ್ನು ಗಾಳಿ ಬೀಸಿ ಹಾರಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೀರಭದ್ರನ ‘ಹಲಗೆ’ ಹೊತ್ತವರೊಂದಿಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮನೆಯ, ಊರಿನ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು, ಮದುವೆ ಆದ ಸುಮಂಗಲಿಯರು, ವಿಧವೆಯರೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗಂಗಾಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ತುಂಬಿದ ಕೊಡ ಹೊತ್ತ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಇರುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳೊಬ್ಬಳು ಭಂಡಾರದ ತಟ್ಟೆ ಹೊರುತ್ತಾಳೆ. ಈಕೆ ‘ಸುರಾಯ’ ಹಿಡಿದ ಗಂಡಿನ ತಂಗಿ. ಇವಳೂ ಸಹ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ ಉಟ್ಟಿರುವಳು. ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಕಟ್ಟದೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಕೆದರಿರುತ್ತಾಳೆ. ಈಕೆ ಯಜ್ಞ ನಾಶಕ್ಕೆ ವೀರಭದ್ರನ ಜತೆ ಹೊರಟ ಚೌಡೇಶ್ವರಿಯ ಸಂಕೇತ ಇರಬಹುದು.

ಜಂಗಮರು ಈ ಆಚರಣೆಯ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಂಡವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ತುಳಿಯಲು ಅಪ್ಪಣೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಹಲಗೆ ಹೊತ್ತವರು, ಸುರಾಯ (ಕತ್ತಿ) ಹಿಡಿದವರು ಸಮಾಳದ ಬಡಿತಕ್ಕೆ ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಕುಣಿಯುತ್ತಾ ಕೆಂಡದ ಗುಂಡಿಗೆ ನೆಗೆದು ಕೆಂಡ ತುಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಆವೇಶ ಬಂದವರಂತೆ ತಕತಕನೆ ಕೆಂಡದಲ್ಲಿ ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಹಿಂದೆಯೇ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲ ಕೆಂಡದಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟು ದಾಟುತ್ತಾರೆ. ಕೆಂಡ ನಂದಿದ ಮೇಲೆ ಗುಂಡಿಯನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ

ಮುಚ್ಚುತ್ತಾರೆ. ವೀರಶೈವರಲ್ಲಿ ಶವವನ್ನು ಹೂಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ಸಮಾಧಿ
ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಯಜ್ಞದ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿ ಹೂಳಿದೆವು ಎಂಬ ಭಾವ ಇದರಲ್ಲಿದೆ.
ಯಜ್ಞನಾಶದ

ಈ ಕಲೆ ಇಂದು ಕೇವಲ ಕುರುಡು ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿ ಇದೆ. ತುಳಿದು
ನಾಶ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಮೂಢ
ಭಾವದಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವೀರಗಾಸೆ ಪ್ರತಿಭಟನಾ ಕಲೆ

‘ವೀರಗಾಸೆ’ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಕಲೆ. ಕೆಂಡ ತುಳಿಯುವುದೂ ಸಹ
ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಸಂಕೇತ. ಪ್ರತಿಭಟನೆ ವೈದಿಕ ಆಚರಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ
ಇರುವಂತಹದ್ದು. ವೈದಿಕ- ಶೈವ ಆಚರಣೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿಯೇ
ಬಂದಿವೆ. ಯಜ್ಞದ ಆಚರಣೆ ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಿಯೆ. ವೀರಶೈವರ
ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಜೀವವಿರೋಧಿ ಕ್ರಿಯೆ. ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯೇ
ವೀರಗಾಸೆ ಕಲೆಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿದೆ. ವಚನಕಾರರ ಚಳವಳಿಯ ತುಂಬಾ
ಯಜ್ಞಯಾಗಗಳ ಆಚರಣೆಯ ವಿರೋಧವಿದೆ.

ಈ ವೀರಗಾಸೆ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ನಂತರ ಬಳಕೆಗೆ
ಬಂದಿರಬಹುದು. ವೀರಭದ್ರನ ಕಥೆ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ
ಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ರಾಘವಾಂಕ ತಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ‘ವೀರೇಶಚರಿತೆ’ ವೀರಭದ್ರನನ್ನು
ಕುರಿತೇ ಬರೆದ ಕಾವ್ಯ. ಉದ್ದಂಡ ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಾವ್ಯ ಇದೆ. ಉದ್ದಂಡ
ಎಂಬುದು ವೀರಭದ್ರನ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಆ ಷಟ್ಪದಿಯನ್ನು ಬಳಸಿದ
ಮೊದಲ ಕವಿ ರಾಘವಾಂಕ. ಇದುವರೆಗೂ ಯಾರೂ ಅದನ್ನು ಬಳಸಿಲ್ಲ.

‘ವೀರಗಾಸೆ’ಯ ಬಗೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಗಮನಿಸುವುದು ಬಹಳವಿದೆ. ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಲೆಗಳು ತಮ್ಮ ಮೂಲರೂಪ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಶಸ್ತ್ರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಕಲೆ ಇದು. ಧರ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯ ಪಡೆಯೇ ವೀರಗಾಸೆಯ ಕುಣಿತದ ವೀರರು. ಸಮಾಳದ ಬಡಿತವೇ ರಣವಾದ್ಯಗಳು. ಅವುಗಳ ಬಡಿತ ವೀರನಲ್ಲಿ ಆವೇಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆ. ಶಸ್ತ್ರಪವಾಡದ ಆಚರಣೆ ಎಂಥ ನೋವನ್ನು ಸಹಿಸುವ ತಾಳ್ಮೆ. ಹೀಗೆ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದ ಕಲೆ ಇದು.

ಆದರೆ ವಿಚಾರ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿ, ಆಚಾರ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿದೆ, ‘ಮಂತ್ರಕ್ಕಿಂತ ಉಗುಳೇ’ ಜಾಸ್ತಿಯಾದಂತೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಾದ್ಯ ಸಂಗೀತ, ಕುಣಿತಗಳ ಮೂರು ಕಲೆಗಳ ಸಂಗಮ ಇದು. ಕೇವಲ ಆರಾಧನೆಯ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮನರಂಜನೆಯ ಕುಣಿತವಾಗಿ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಸಿನೆಮಾ, ನಾಟಕಗಳ ಗತ್ತುಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ವ್ಯಾಯಾಮದ ಕವಾಯತಿನಂತೆ ಕುಣಿತ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಾದ್ಯಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಕುಣಿತವೇ ವೀರಗಾಸೆ ಎನಿಸಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಜನಪದ ಕಲೆ ಅದನ್ನು ಬಳಕೆ ತಂದವರ ಜೀವನದ ಕನ್ನಡಿ. ಅದರ ಮೂಲಕವೇ ಅಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಅಧ್ಯಯನದ ಅಗತ್ಯ ಇದೆ. ಆಗ ಜನಪದದ ನಿಜವಾದ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಂದಿನವರಿಗೆ ತಿಳಿದೀತು.

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ನವಸಾಕ್ಷರರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಿಂದ ಪದವಿ ಮಟ್ಟದವರೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಹಾಗೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ 'ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ವಿಭಾಗ'ವನ್ನು ತೆರೆದಿದೆ. ಇದರ ಮೊದಲ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ ನವಸಾಕ್ಷರರಿಗಾಗಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ಬಂದುದು ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ. ನವಸಾಕ್ಷರರಿಗಾಗಿ ಪುಸ್ತಕ ಬರೆಯುವ ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅವರು ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಂತಸದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಕೂಡಲೇ ನಾಡಿನ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕರನ್ನು, ಭಾಷಾತಜ್ಞರನ್ನು, ಶಿಕ್ಷಣತಜ್ಞರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಅವರೆಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಸಲಹೆ, ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾಯಿತು. ಪುಸ್ತಕಗಳ ವಸ್ತು, ಭಾಷೆ, ಮುದ್ರಣ ವಿನ್ಯಾಸ, ಚಿತ್ರಗಳ ಮಹತ್ವ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಗುಣಮಟ್ಟ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಮಿತಿಯು ಅನೇಕ ಸಲ ಚರ್ಚಿಸಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲು ಸೂಚಿಸಿತು.

ನವಸಾಕ್ಷರರಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ದೇಶದ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಮಾದರಿ, ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಭಾಷಾತಜ್ಞರಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಯಿತು. ಜೊತೆಗೆ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅನುಭವಿ ಕ್ಷೇತ್ರಸಹಾಯಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಕಮ್ಮಟಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಪ್ರಶ್ನಾವಳಿ ತಯಾರಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಅವರನ್ನು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಆಯ್ದ ಜಿಲ್ಲೆ, ತಾಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಈ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಕಲಿತವರಿಂದ ಮತ್ತು ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವವರಿಂದ ಅದರ ಗುಣದೋಷಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಅನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಗಣಕಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಯಿತು; ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಹಾಯಕರು ನೀಡಿದ್ದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮರು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ, ನಂತರ ನವಸಾಕ್ಷರರ ಅಪೇಕ್ಷೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿಷಯದ ಆದ್ಯತೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಗೆ ತೊಡಗಲಾಯಿತು; ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕರು ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಜೊತೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ತಮ್ಮ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಅಂತಿಮ ರೂಪ ಕೊಟ್ಟರು. ಕಲಾವಿದರು ವಿಷಯಗಳಿಗೊಪ್ಪುವ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟರು. ಹೀಗೆ ಸಿದ್ಧಗೊಂಡ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ನವಸಾಕ್ಷರರ ಬಳಿ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಅವರ ಮುಂದೆ ಪರಿಸಿ ನಂತರ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು.

ನಮ್ಮ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಸಮುದಾಯ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರೇ ಹೊರತು ಅವಿದ್ಯಾವಂತರಲ್ಲ. ನೃಪತುಂಗ ಹೇಳುವಂತೆ ಅವರು "ಚದುರರ್ ನಿಜದಿಂ ಕುರಿತೋದದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತ ಮತಿಗಳ್". ಅನುಭವದಲ್ಲಿ, ವಿವೇಕದಲ್ಲಿ, ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ, ತಿಳುವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಜನ ಚದುರರು. ಹೀಗೆಂದು ಅವರನ್ನು ಅಕ್ಷರದಲಿತರನ್ನಾಗಿಯೂ ಉಳಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ಕಲಿಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ. ಕಲಿಸುವ ಹೊಣೆ ಸರ್ಕಾರಗಳ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಮೇಲಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಆಂದೋಲನ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಅಕ್ಷರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿ ಕಲಿತವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಯುವವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಕಲಿತವರು ಮರೆಯದಂತೆ, ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವಂತೆ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯ.

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ನಾಡಿನ ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ನಡೆಸಿದ ಒಂದು ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಾಗಿ ಈ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪತಾಳಿದೆ. ನವಸಾಕ್ಷರರು ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗಿರುವ ಉನ್ನತ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದಕ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ, ಲೇಖಕರಿಗೆ, ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಪಾಲ್ಗೊಂಡವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾದ ವಂದನೆಗಳು. ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟು ಇಂತಹ ಒಂದು ಗುರುತರವಾದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಲೋಕಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಲೂಕೋಸ್ ವಲ್ಲತ್ತರೈ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಓದುಗರು ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆ.

ಚಂದ್ರ ಶೇಖರ ಕಂಬಾರ

ಕುಲಪತಿಗಳು
